

Marek 9:38-48 (17. neděle po Trojici, 26. 9. 2021, HK, tv)

Jan Ježíšovi řekl: „Mistře, viděli jsme kohosi, kdo v tvém jménu vyhání démony, ale s námi nechodil; i bránili jsme mu, protože s námi nechodil.“ Ježíš však řekl: „Nebraňte mu! Žádný, kdo učiní mocný čin v mém jménu, nemůže mi hned nato zlořečit. Kdo není proti nám, je pro nás. Kdokoli vám podá číši vody, protože jste Kristovi, amen, pravím vám, nepřijde o svou odměnu.“

„Kdo by svedl k hříchu jednoho z těchto nepatrných, kteří ve mne věří, lépe by mu bylo, kdyby mu dali na krk mlýnský kámen a hodili ho do moře. Svádí-li tě k hříchu tvá ruka, utni ji; lépe je pro tebe, vejdeš-li do života zmrzačen, než abys šel s oběma rukama do pekla, do ohně neuhasitelného. A svádí-li tě k hříchu noha, utni ji; lépe je pro tebe, vejdeš-li do života chromý, než abys byl s oběma nohama uvržen do pekla. A jestliže tě svádí oko, vyloupni je; lépe je pro tebe, vejdeš-li do Božího království jednooký, než abys byl s oběma očima uvržen do pekla, kde ‚jejich červ neumírá a oheň nehasne‘.

Není to tak dávno, co přišel za Ježíšem jeden člověk a stěžoval si mu na učedníky. Obrátil jsem se na ně o pomoc, mám nemocného synka, a oni s tím nic nesvedli. To nešťastné dítě mělo zlého ducha, jak se tehdy říkávalo, a upadalo do bolestivých záchvatů. Přišel jsem za učedníky Kristovými – přišel jsem do církve, a podpory jsem se nedočkal. Neporadili si se zlem, které na mou rodinu útočilo. Takovouto neuspokojivou zkušenost s církví Kristovou měl ten muž.

A učedníci se pak ptali Ježíše: Čím to je, že jsme to nezvládli? Čím to je, že nedokážeme uspokojit a upokojit všechny příchozí? Čím to je, že nesvedeme zatočit s každým zlem, které doléhá na lidi? Čím to, že neumíme pomoci druhým a vlastně často ani sobě navzájem?

Ironií bylo, když po čase přijdou za Ježíšem učedníci s tím, že viděli kohosi, jak se mu daří vyhánět zlé duchy a dokonce si bere do úst Ježíšovo jméno. Přitom nepatří k nám. Není z církve učedníků tvých, tak jsme se ho snažili zarazit. Kdo to přece ověří, jestli zrovna tenhle člověk dělá vše správně a jestli si o Ježíšovi neříká nějakou hloupost? Nejsi z Kristovy církve, tak přestaň vyhánět démony z lidí. Nám se to navíc často nedaří, tak ty toho taky nechej – to už učedníci neřekli, ale jakoby to tam v pozadí zaznělo.

Když vyhání zlé duchy v mém jménu – řekne jim na to Ježíš, nemůže přece o mně jedním dechem mluvit zle. Nebraňte mu. Což je tedy ekumenismus v nejširším možném pojetí, spojující lidi v Ježíšově jménu daleko daleko za hranicemi všech církví. I ti, kdo o Ježíši mnoho neví, mohou sloužit v jeho jménu a máme je vítat jako svoje spojence, nikoliv je omezovat či školit. Protože i hrnek s podanou vodou tomu, kdo žízní, může být tím nejmenším společným jmenovatelem Kristovy církve.

Snad je to trochu nefér vůči učedníkům, kteří na cestě následování Ježíše neustále slyší, jak něco nepochopili, jak jsou mimo, dokonce: Jak dlouho mám tuto vaši nechápavost a nevíru snášet? Takových sil se vynaloží na to, aby učedníci vše dobře pochopili, lavíruje se v podobenstvích, vysvětluje se – a pak přijde někdo, kdo jim dá s dobrým úmyslem hrnek chladné vody... a to prý stačí! Bude mít svou odplatu v Božím království.

Nebo někdo zápolí se zlými duchy a daří se mu odhánět nejrůznější démony z naší společnosti... a to prý je moc dobře, nezastavujte ho, nekaceřujte jeho nedostatečné křesťanství, on dělá důležitou věc – věc církve Kristovy.

Když čtete speciálně Evangelium podle Marka (z něhož máme i oddíl na dnešní neděli), tak můžete oprávněně nabýt dojmu, že Markova představa ideální církve Kristovy je společenství, které svede bojovat se zlem mezi lidmi. Daří se jim vyhánět zlé duchy, démony všech možných nemocí, iluzí, extrémismů a očišťovat nečistoty na duši společnosti. Proto hned záhy Ježíš mluví o učednících jako o soli – o chemické sloučenině, která vyžírá hnilobu a konzervuje živočišné látky i celou přírodu před zhoubami všeho druhu.

Takže kdokoli by vám podal jen pohár vody, je na vaší straně. Někdy skutečně rozhoduje podaný hrnek, nikoliv znalost církve a správný názor. Když máte žízeň, blaze tomu, komu to dojde, že v tu chvíli je třeba nabrat vodu a donést vyprahlému.

A Ježíš postupuje dál, když řekne: Kdokoli by svedl z dobré cesty toho nejmenšího, který věří – pro toho by bylo lepší vzít si kamenný límec a jít se vyspat k rybám do moře.

O co tu jde, jestliže to Ježíšovi stojí za tak silná slova? Před čím strašlivým tak emotivně varuje, až mu doporučuje raději potápět se s kamenným závažím kolem krku? Jaké počínání je podle Ježíše horší než usínat na dně Orlické přehrady?

Ježíš tu mluví doslova o „skandalizování“. V češtině známe slovo „skandál“, které znamená nějakou ostudu či aféru. Slovo „svádění“, které používá většina českých překladů, také není úplně přesné. Kraličtí mají „horšení“ či pohoršení. Já myslím, že asi nejpřesnější by bylo české slovo „zrada“. Kdokoliv zradí někoho z těchto maličkých, kteří mi věří jako dítě, ten by si měl raději zaplavat ke dnu. Kdo někomu důvěřivému a bezelstnému jako je dítě vezme víru či ukradne naději, ten si zaslouží hustou odplatu.

Původní význam slova „skandál“, které tu Ježíš používá, znamená past. Zařízení, které má zachytit zvěř. Skutečně díru na cestě, do níž se má zvěř nebo člověk zachytit. O toho druhu svedení z cesty tu běží. Na jiných místech se často toto slovo překládá jako „kámen úrazu“. Několikrát tohle označení evangelisté použijí o samotném Ježíši. Ježíš se stal pro mnohé věřící tehdejší doby kamenem úrazu – překážkou na jejich cestě, dírou v pěšině, kterou měli doposud pěkně nalajnovanou. Ježíš jako skandál, jako obrovský kráter uprostřed pečlivě zrekonstruované dálnice.

Vzít někomu dobrou naději, vysmát se jeho víře, zradit jeho dobrý úmysl nebo ho chytit do pasti, využít jeho víry – to je kráter, který je srovnatelný s něčím, o čem Ježíš mluví jinde jako hříchu proti Duchu svatém, jež se jediný nedá odpustit.

Ale nebyl by to nám známý a náročný Ježíš, kdyby v této své řeči nezapomenul otočit hrot svého varování proti nám samým. Nejen venku na vás čekají pasti a zrady – tedy pozor na lidi, pro něž není nic svaté. Stejně velké pasti si dokážeme my lidé nalíčit sami v sobě. A o tom je to provokativně vyslovené Ježíšovo podobenství o trhání ručiček a nožiček a o vyloupávání očiček.

Co děláme – nebo-li: naše ruka, kam směřujeme – nebo-li: naše noha, a jak hledíme na svět kolem sebe – nebo-li: naše oko. To je též továrna na nejrůznější pasti. Co sami sobě děláme, kam se hrneme, jak koukáme na druhé a jak nedokážeme koukat na sebe... uf – v tom přece vězí víc zrady, než kdekoliv kolem nás! A proto nejen hodit do Orlické přehrady by si zasloužil ten, kdo někomu ukradne naději, z níž žil... Ale i urvat ruku a nohu a vypíchnout oko by bylo lepší pro kohokoliv z nás, jestliže si ve vlastní hlavě vyrábíme zradu sami na sebe. Kopeme si jámu, do níž máme sami spadnout a tváříme se, jako že se nic neděje. Lepší je se něčeho vzdát, udělat tzv. radikální řez, smířit se s nějakou ztrátou, která se z perspektivy věčnosti stane ziskem.

Takže Mistře, viděli jsme někoho, jak se mu daří bojovat s démony v naší zemi, se zlými předvolebními duchy, kteří lomcují s myslí lidí. Nechte ho být, blahoslavený ten, komu se to daří, nejde proti mně, odpovídá náš Mistr a Pán. Raději si udělejte inventuru ve svém jednání, koukněte se, kam míříte a kam vás nevědomky vábí váš pohled, čím jste uhranuti. Protože vždycky je lepší dobelhat se třeba poslepu do Božího království, než doběhnout jako vytrénovaný atlet do Geheny, do pekla, na jeruzalémské smetiště, nebo v České republice bychom řekli: na dno Orlické přehrady.